

Åk 4-5, Vasaskolan, Danderyd Kommun, Vt-14

Lärandeobjekt

Kunna resonera om ett samhällsfenomen i skolan utifrån ett ekonomiskt perspektiv

Avgränsning av Lärandeobjektet

Att resonera om ett samhällsfenomen kan man göra ur många perspektiv och vi valde ekonomiskt perspektiv. Andra perspektiv som ej fokuseras under lektionerna i studien är bla., socialt-, politiskt-, demokratiskt-, miljö-, rättvisa- och hälsaperspektivet. Dessa utgör lärandeobjektets externa horisont.

Kritiska aspekter – dessa var kritiska för den här elevgruppen i denna studie. Eleverna behövde urskilja:

- Begreppet resonera, som att tänka/framföra olika perspektiv
- Begreppet perspektiv, som att man ser på en sak på ett specifikt sätt
- Att resonera om samhällsfenomen i skolan ej enbart är att resonera ur ett arbetsro perspektiv, det finns fler perspektiv man kan resonera ur
- Ekonomiskt perspektiv, som värde i pengar (resurser)

Exempel på variationsmönster – på någon/några av de kritiska aspekterna

För att göra den kritiska aspekten **Ekonomiskt perspektiv, som värde i pengar (resurser)**, urskiljbar för eleverna använde vi oss av nedanstående variationsmönster:

Innan detta moment hade eleverna fått ge olika perspektiv på om för- och nackdelar med om de skulle åka på lägerskola. Vi använde elevernas svar om lägerskolan och höll konstant fenomenet lägerskola. Tex. kom socialt perspektiv upp och då ställde vi det mot ett ekonomiskt perspektiv som också kommit upp. Eleverna fick diskutera vilken skillnad det var mellan dessa två perspektiv och där de fick fundera över vad det var som gjorde att det sociala perspektivet inte är ett ekonomiskt perspektiv och vad är som gör det ekonomiska perspektiv till ett ekonomiskt perspektiv (kontrast)

Vi använde sedan lägerskolan som fenomen igen och jämförde ett ekonomiskt perspektiv på det mot ett rättvisaperspektiv och eleverna fick diskutera vad som skiljde perspektiven åt och varför inte rättvisaperspektivet var ett ekonomiskt perspektiv (kontrast)

Vi använde sedan återigen lägerskolan och gav eleverna exempel på olika ekonomiska perspektiv på fenomenet, där vi visade exempel på spara, investera, omplacera, skänka, kostnad, intäkt och själva hela tiden motiverade varför det var ekonomiska perspektiv, till lägerskolan. Eleverna fick sedan ett annat fenomen. Det var skolans fotbollsplan och om den skulle finnas kvar eller inte. Eleverna fick själva komma på olika ekonomiska perspektiv till det, genom att skriva ner dem på papper. Vi observerade deras förslag och tog upp och diskuterade några förslag, tillsammans med eleverna, som

behövdes diskuteras. (generalisering)

För att göra den kritiska aspekten, **Begreppet resonera, som att tänka/framföra olika perspektiv**, urskiljbar för eleverna använde vi oss av nedanstående variationsmönster (Innan denna kritiska aspekt behandlades hade vi undervisat om den kritiska aspekten, *Begreppet perspektiv, som att man ser på en sak på ett specifikt sätt*):

Vi visade två bilder på samma fotbollsplan, där det jämte planerna fanns olika antal perspektiv på fördelar och nackdelar att anlägga en fotbollsplan med konstgräs, på skolan.

- Vid den ena planen fanns enbart ett perspektiv som "Kakan" angett: Det kostar mycket pengar för skolan att anlägga planen)
- Vid den andra planen fanns flera perspektiv och som "Charlie" angett: Eleverna rör sig mer, Lågstadiet har en konstgräsplan, Det kostar mycket pengar för skolan att anlägga planen, Det dammar mindre på en konstgräsplan och man får inga gräsfläckar, Det tar mycket energi att tillverka och anlägga planen.

Vi frågade eleverna vem av Kakan och Charlie som resonerat och varför den ena resonerat respektive den andra inte resonerat. I en diskussion med eleverna kom vi fram till att det är Charlie som resonerat för han ger flera perspektiv på om skolan ska anlägga konstgräsplanen och Kakan ger bara ett perspektiv och det är inte att resonera.

Exempel på elevresultat

Vi kan se en tydlig förbättring i elevernas förmåga att resonera samhällsvetenskapligt om ett skolnära fenomen. Se resultatredovisning här nedan.

	Förtest			Eftertest		
	Ej utvecklat resonemang	Mer utvecklat resonemang	Väl utvecklat resonemang	Ej utvecklat resonemang	Mer utvecklat resonemang	Väl utvecklat resonemang
Lektion 1	31%	31%	38%	21%	33%	42%
Lektion 2	10%	86%	5%	0%	91%	9%
Lektion 3a	7%	82%	11%	0%	54%	46%
Lektion 3b	70%	22%	8%	15%	35%	50%

Tänkt lektion 4

Bland annat hade vi ändrat den fusion vi hade i slutet på lektionen. Den fusion vi använde var nog egentligen en generalisering av ekonomiskt perspektiv, då eleverna fick ett antal perspektiv på ett fenomen och där de skulle avgöra vilket perspektiv som var ett ekonomiskt. Vi skulle istället haft en uppgift där eleverna skulle resonera och skriva ner sitt resonemang om ett fenomen inom skolan, ur ett ekonomiskt perspektiv. När de jobbade med uppgiften skulle vi gått runt och observerat hur de klarade av att resonera ur ett ekonomiskt perspektiv och tagit upp det som vi observerat och som inte var ekonomiska perspektiv mot exempel på resonemang som var ur ett ekonomiskt perspektiv.

Exempel på lärarresultat

En inledning behöver innehålla tydlighet i vad som ska läras och vilken uppgift eleverna ska klara av för att visa att de nått det som ska läras. Detta ger riktning, tydlighet och motivation för eleverna att engagera sig i lektionens innehåll och lärande. Det blir också enklare för oss lärare att ej "dansa" så mycket med eleverna i olika innehåll, under lektionen.

Innehållet är viktigt och primärt men även formen i undervisningen är viktigt att ta hänsyn till, då formen kan hindra eleverna från att urskilja det vi avser.

Det är viktigt att i vår undervisning hela tiden försöka välja viktiga/centrala lärandeobjekt som man kan bygga andra lärandeobjekt på. Det finns viktigare och ej så viktiga lärandeobjekt under varje centralt innehåll i Lgr-11.

Elevernas uppfattningar är väldigt centrala i vår undervisning. Om vi inte behandlar dem så faller eleverna tillbaka till dem i en annan lektion eller i ett annat innehåll. För att förhindra det behöver vi leta efter uppfattningarna och sedan behandla dem i kontraster under lektionerna.

Det är viktigt att låta eleverna hela tiden tänka och få fram sina uppfattningar i förgrunden då lärande (ur ett variationsteoretiskt perspektiv) är förändring av uppfattningar. De kan tex. diskutera med varandra, tänka lite själva först, göra en uppgift som vi lärare observerar i osv., innan vi lyfter de olika uppfattningarna mer för alla i klassen, så att vi kan diskutera skillnader dem emellan.

Vi måste vara mer tydliga i vår undervisning och mot eleverna, så att vi inte tar förgivet att de vet vad som ska läras och att de urskiljer det utan att vi aktivt försöker påverka det.

Vi använder mer kontraster nu än vad vi gjorde tidigare, där eleverna får jämföra och där vi medvetet varierat mellan exemplen vi tar upp utifrån vad som ska urskiljas

Det finns en tydlig struktur i hur man skulle kunna använda detta i vardaglig undervisning, som handlar om Helhet, delar, helhet: Fusion (Helhet), Separat behandla de olika kritiska aspekterna (delarna) med först en Kontrast och sedan Generaliseringar, Fusion (Helhet). Första fusionen skulle man kunna använda som ett "förtest" och sista fusionen som ett "eftertest" på alla lektioner, egentligen och då är man ju den forskande läraren hela tiden.

Handledare

Henrik Hansson